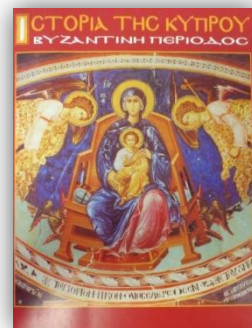

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

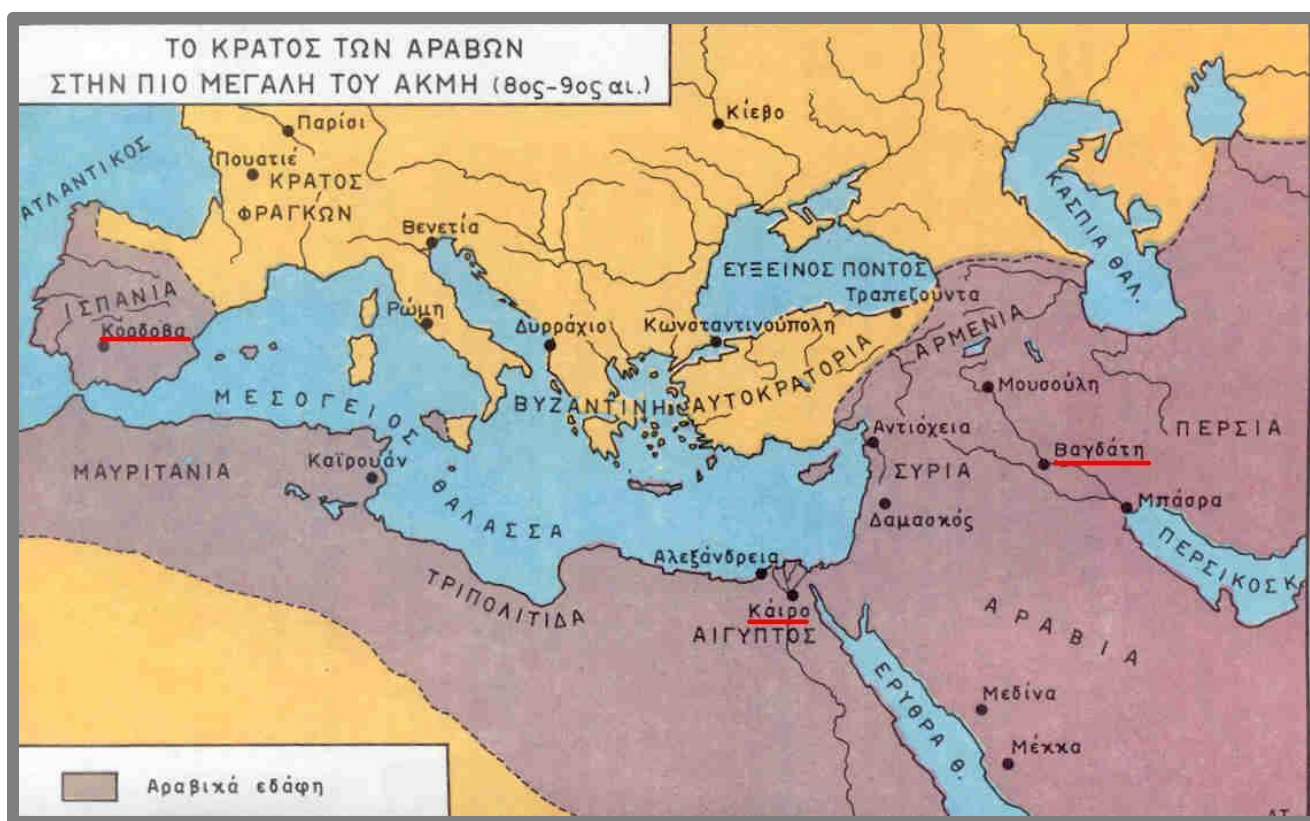
Από το διδακτικό εγχειρίδιο

Ιστορία της Κύπρου, Βυζαντινή Περίοδος, Παντελίδου Αγγ., Χατζηκωστή Κ., ΥΑΠ,
Λευκωσία 2006.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΩΝ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΕΠΙΔΡΟΜΩΝ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 7^{ΟΥ} ΩΣ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 10^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ Μ.Χ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Γιατί η γεωγραφική θέση της Κύπρου ήταν πολύ σημαντική

Τόσο για τους Βυζαντινούς όσο και για τους Άραβες

Από τον 7ον αι. Μ.Χ.

Και γιατί εξακολουθεί να είναι και σήμερα ιδιαίτερα σημαντική;

Οι αραβικές επιδρομές

Πότε ξεκίνησαν

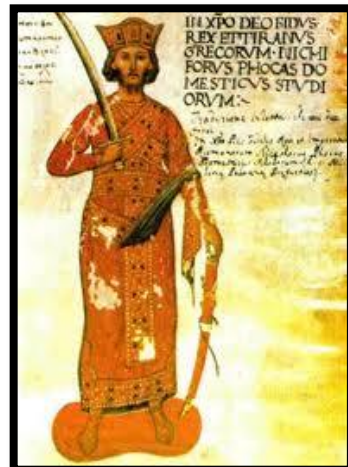

648/9 μ.Χ.
Με αρχηγό
Τον εμίρη της Συρίας
Μοαβία

Πότε τελείωσαν

965 μ.Χ.
Ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Φωκάς
Νίκησε ολοκληρωτικά τους Άραβες
Και επανένταξε οριστικά το νησί
Στη Βυζαντινή αυτοκρατορία

Τα αίτια

Η γεωγραφική θέση της Κύπρου

Η θέση της Κύπρου ήταν πάντοτε σπουδαία για τις δυνάμεις εκείνες
Που επιδίωκαν να ελέγχουν τους θαλάσσιους δρόμους της περιοχής και τη Μ.
Ανατολή.

Οι συνθήκες κατά τον 7ο αι. Μ.Χ.

Η Κύπρος εξαιτίας του ανταγωνισμού των μεγάλων δυνάμεων της εποχής αποκτά ιδιαίτερη
σημασία. Το πρώτο μισό του 7^{ου} αι. Το Βυζάντιο κυριαρχούσε στη Μεσόγειο.
Την ίδια εποχή οι Άραβες είχαν κατακτήσει τη Συρία, την Παλαιστίνη και την Αίγυπτο
που αποτελούσαν προηγουμένως τμήμα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας.¹

Συγκροτούν ισχυρό στόλο με ξυλεία από το Λίβανο και διεκδικούν
Από τους Βυζαντινούς την υπεροχή στη Μεσόγειο.

Ο ηγέτης των Αράβων Μοαβία

Ο ηγέτης των Αράβων Μοαβία αντιλήφθηκε ότι
Αν οι Άραβες είχαν τον έλεγχο της Κύπρου, θα σταματούσαν οι επιθέσεις των
Βυζαντινών εναντίον των ανατολικών και νότιων αραβικών εδαφών
Και συγχρόνως θα έμενε απροστάτευτη η Βυζαντινή αυτοκρατορία.

Ο έλεγχος της Κύπρου θα εξασφάλιζε στους Άραβες μια βάση ανεφοδιασμού σε ξυλεία,
τρόφιμα, έμπυχο υλικό καθώς και μια βάση για την συγκέντρωση του στόλου τους αφού
θα χρησιμοποιούσαν την Κύπρο ως ορμητήριο για τις επιθέσεις τους εναντίον των
νοτιοανατολικών συνόρων του Βυζαντίου.

¹ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, Κεφάλαιο 1, ενότητα 4

4. Οι αραβικές κατακτήσεις και οι συνέπειές τους

Συμπέρασμα

Οι αραβικές επιδρομές στόχευαν στον έλεγχο της Κύπρου.
Αυτή ήταν η σταθερή πολιτική των Αράβων από τον 7ον αι. Μ.Χ.

Οι σημαντικότερες αραβικές επιδρομές

648/9 μ.Χ και 653/4 μ.Χ.

Μοαβία

743 μ.Χ.

Ουαλίντ

806 μ.Χ.

Αρούν αλ Ρασίντ

911/12 μ.Χ.

Δαμιανός

1η Επιδρομή Μοαβία

Ο εμίρης της Συρίας Μοαβία το 648/9 μ.Χ.
Πραγματοποίησε την πρώτη επιδρομή εναντίον της Κύπρου με μεγάλο αριθμό πλοίων

1700 πλοιάρια

Γεγονότα

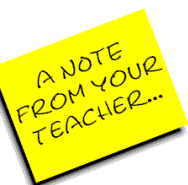
Ο Μοαβίας πολιόρκησε την πρωτεύουσα του νησιού, την Κωνσταντία και κάλεσε τους κατοίκους της να την παραδώσουν και να ασπαστούν τον ισλαμισμό.

Μετά την άρνησή τους να δεχθούν τους όρους του επιτέθηκε εναντίον της πόλης, Προβαίνοντας σε ένα όργιο καταστροφής, λεηλασίας, σφαγής και σύλληψης αιχμαλώτων. Αναφέρεται πως οι Άραβες αιχμαλώτισαν περίπου 120.000 Κύπριους.

Συμφωνήθηκε να πληρώνουν οι Κύπριοι στους Άραβες τον ίδιο φόρο που πλήρωναν και στους Βυζαντινούς και να παραμένουν ουδέτεροι.

Χαλά Σουλτάν Τεκκέ

Κοντά στην Αλυκή της Λάρνακας. Συνδέεται με την επιδρομή του Μοαβία. Το σημαντικό αυτό μνημείο θεωρείται ως ένας από τους πιο σημαντικούς χώρους του Ισλάμ προς τιμή της ουμ Χαράμ. Αυτή ήταν μια πιστή οπαδός του προφήτη Μωάμεθ που συνόδευσε το σύζυγο της στην εκστρατεία του Μοαβία και κατά την παράδοση σκοτώθηκε πέφτοντας από το άλογό της εκεί που σήμερα είναι κτισμένο το μνημείο της.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Συνέπειες 1ης επιδρομής

Ο Μοαβία ήλθε σε συνεννόηση με τους προύχοντες των Κυπρίων Προσπαθώντας με ειρηνικό συμβιβασμό [;] να επιτύχει την ουδετεροποίηση του νησιού.
Προς τούτο συνομολογήθηκε (προφανέστατα επεβλήθη στους Κυπρίους)
Μια συμφωνία της οποίας οι όροι ήσαν περίπου οι εξής:

Οι Κύπριοι

- Θα πλήρωναν στους Άραβες ετήσιο φόρο ανερχόμενο σε 7.200 χρυσά δηνάρια.
- Θα επέτρεπαν ανεμπόδιστα σε όποιον απ' αυτούς θα ήθελε, να προσχωρεί στις τάξεις του Ισλάμ.
- Θα επέτρεπαν την ελεύθερη διέλευση του αραβικού στόλου από τα χωρικά τους ύδατα, και
- Θα συμβουλευόνταν τους Μουσουλμάνους και θα τους πληροφορούσαν για τις κινήσεις των "εχθρών" Βυζαντινών, προς τους οποίους δεν έπρεπε να παρέχουν οποιαδήποτε βοήθεια.

(Πρβλ. George Hill, ό.π.π., σσ.284-285, επίσης Νικ. Οικονομάκης, "Η εν Κύπρω Αραβοκρατία κατά τας Αραβικές Πηγάς", Πρακτικά Πρώτου Διεθνούς Κυπριολογικού Συνεδρίου, τόμος Β' Λευκωσία, 1972, σσ.193 κ.ε.).
Άντρου Παυλίδη, Ιστορία της Κύπρου

2η Επιδρομή Μοαβία

Το 653/4 μ.Χ. Με αρχηγό και πάλι το Μοαβία πολυάριθμος στόλος με ναύαρχο τον Αμπούλ Αβάρ κατέστρεψε όχι μόνο την Κωνσταντία αλλά και άλλες παράκτιες πόλεις του νησιού, όπως η Πάφος.

Οι βασιλικές της Παναγίας Λιμενιώτισσας και της Αγίας Κυριακής μετατράπηκαν σε ερείπια.

Μετά από αυτή την καταστροφή οι κάτοικοι αποφάσισαν να μετακινηθούν προς το εσωτερικό του νησιού καθώς και σε ορεινές περιοχές. Έτσι οι κάτοικοι της Λάμπουσας μετακινήθηκαν προς την Λάπηθο και της Καρπασίας στο Ριζοκάρπασο.

Καθεστώς Συγκυριαρχίας

Το 688/9 μ.Χ. Οι Άραβες με ηγέτη το Χαλίφη Abd al Malik και οι Βυζαντινοί με ηγέτη τον Ιουστινιανό Β' Ρινότμητο συνήψαν συνθήκη ειρήνης σύμφωνα με την οποία

Άραβες και Βυζαντινοί θα μοιράζονται τα έσοδα του νησιού
Η Κύπρος θα διατηρεί ουδετερότητα

Ορισμένοι μελετητές πιστεύουν ότι η συνθήκη αυτή είχε συναφθεί προηγουμένως
Και απλώς ανανεώθηκε το 688/9 μ.Χ.
Οι διαφωνίες των μελετητών οφείλονται στο ότι
Οι μαρτυρίες των πηγών είναι λίγες και αποσπασματικές.
Μάλιστα η περίοδος αυτή χαρακτηρίστηκε και
«συναρμολογούμενη εικόνα από την οποία λείπουν πολλά κομμάτια».

Μετοικεσία Κυπρίων

691 μ.Χ.:

Ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Ιουστινιανός Β' ο Ρινότμητος
Με τη σύμφωνη γνώμη του Αρχιεπισκόπου Κύπρου
Αποφάσισε να μετοικήσουν Κύπριοι στην Προποντίδα
[Θάλασσα Μαρμαρά βλ. Χάρτη σελ.32]

Κυριότερος λόγος

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία δεν ήταν σε θέση να προστατεύσει την Κύπρο
αποτελεσματικά από επικείμενες επιθέσεις των Αράβων.

Πρόσφατα όμως υποστηρίχτηκε ότι
Μόνο ένα μέρος του πληθυσμού της Κύπρου (80,000-150,000)
Και κυρίως της Κωνσταντίας μαζί με τον Αρχιεπίσκοπό της Ιωάννη
Εποίκησαν την Αρτάκη στην νότια ακτή της Προποντίδας

Ο Ιουστινιανός Β' επέλεξε την Αρτάκη

Η επιλογή αυτή έγινε στα πλαίσια της πολιτικής του Ιουστινιανού
Που είχε ως στόχο τη σωτηρία της Κωνσταντινουπόλεως
Από τον επικρεμάμενο αραβικό κίνδυνο με τη θωράκιση των Στενών.
[βλ. Χάρτη σελ.32]

Πίστευε ότι

Η σωτηρία της Κωνσταντινουπόλεως θα εξασφαλιζόταν με τη δημιουργία μιας πόλης που θα ήταν για την πρωτεύουσα «κάστρο και ναύσταθμος».

Η πόλη αυτή θα έπρεπε να βρίσκεται στην Προποντίδα,
Θα μπορούσε να κατοχυρώνει την ασφάλεια της Πόλης από τους Άραβες
Και να εξασφαλίζει την τροφοδοσία της καθώς και το εμπόριο.

*Η Αρτάκη διέθετε άφθονη ξυλεία
Και συνδύαζε όλα όσα αναζητούσε ο Ιουστινιανός.*

Καταλληλότεροι για την μετακίνηση στη Αρτάκη κρίθηκαν οι Κύπριοι αφού

- 👉 Οι κάτοικοι της Κωνσταντίας ήταν έμπειροι στη ναυτική και ναυπηγική τέχνη.
- 👉 Με την εγκατάσταση του Κύπριου Αρχιεπισκόπου στην Αρτάκη θα μεταφερόταν εκεί και το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου, γεγονός που θα προσέδιδε πλούτο και αίγλη στην πόλη.

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΑΣΚΕΙ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Η νέα αυτή πόλη στην οποία μετακινήθηκαν οι Κύπριοι ονομάστηκε Νέα Ιουστινιανή

Ονομάστηκε έτσι από τον Ιουστινιανό Β΄ που είχε ως πρότυπο του τον Ιουστινιανό Α΄ και φιλοδοξούσε ν' αποκτήσει κι αυτός εξίσου μεγάλη φήμη μ' εκείνον.

Επαναπατρισμός

Το σχέδιο υλοποιήθηκε και η μετοικεσία πραγματοποιήθηκε μέχρι το 699 μ.Χ. Τότε ο αυτοκράτορας Τιβέριος Γ΄ αποφάσισε τον επαναπατρισμό των Κυπρίων ενώ ταυτόχρονα ζήτησε να επαναπατριστούν στην Κύπρο και οι αιχμάλωτοι Κύπριοι άλλων αραβοκρατούμενων περιοχών.

Αίτια Επαναπατρισμού

Ο Τιβέριος Γ΄ επιθυμούσε να αποστερήσει από τον εξόριστο πλέον Ιουστινιανό Β΄ το ισχυρό του έρεισμα, την **Αρτάκη**, τηρώντας τη συμφωνία για ουδετερότητα της Κύπρου που είχε συναφθεί με το Χαλίφη Abd al Malik.

Ο τίτλος πλέον του Αρχιεπισκόπου είναι
Αρχιεπίσκοπος Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου.

Με τον επαναπατρισμό των Κυπρίων επικυρώθηκε και πάλι το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου με τον 39^ο κανόνα της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου [692 μ.Χ].

Μετά αὐτὸ ὅλες αὐτὲς τὲς περιωδότητες...

Οι Κύπριοι γεύτηκαν για λίγο τα αγαθά της ειρήνης
Και προσπάθησαν να επουλώσουν τις πληγές που προκάλεσαν

Οι αραβικές επιδρομές και η μετοικεσία.

ΌΧΙ ΟΜΩΣ ΓΙΑ ΠΟΛΥ.

Οι αραβικές επιδρομές συνεχίστηκαν και μέσα στους επόμενους δυο αιώνες.

ΌΡΟΙ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΕΤΕ...

Μετοικεσία, Εποικισμός, Επαναπατρισμός

Θωράκιση, Νάυσταθμος, Αίγλη, Έρεισμα

Ωρα για δουλειά...

ΠΑΡΑΘΕΜΑ / ΠΗΓΗ 1

«Αυτό το έτος (Α.Μ. 6177=691 μ.Χ.) Ο Ιουστινιανός από ανοησία έλυσε την ειρήνη, την οποία είχε Συνομολογήσει με τον (Χαλίφη) Abd al Malik' γιατί και το νησί των Κυπρίων παράλογα αποφάσισε Να μετοικήσει και δεν αποδέχτηκε τα νομίσματα (που του έστειλε ως φόρο) ο Abd al Malik, επειδή Κόπηκαν για πρώτη φορά (από τους Άραβες) και ποτέ αυτό δεν είχε ξανασυμβεί. Πλήθος δε Κυπρίων Πνίγηκε στη θάλασσα κατά το ταξίδι και χάθηκε από τις ασθένειες [...]]»

Θεοφάνης, Χρονογραφία, σελ. 365.8-13 (η χρονογραφία γράφτηκε το 811-814)
Β. Νεράτζη – Βαρμάζη, Σύνταγμα Βυζαντινών Πηγών Κυπριακής Ιστορίας, 4ος – 15ος αιώνας,
Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, Λευκωσία 1996, 36. (απόδοση στη νεοελληνική)

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα:

(α) Να προσδιορίσετε αν αποτελεί **πρωτογενή ή δευτερογενή** πηγή.

(β) Πώς χαρακτηρίζει ο Θεοφάνης τις ενέργειες του Ιουστινιανού Β΄;

(γ) Να γράψετε τις **συνέπειες** των ενεργειών του Ιουστινιανού Β΄ για τους Κυπρίους.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ / ΠΗΓΗ 2

«Πριν από όλα δεν είναι πιστευτό ότι μετακινήθηκε ολόκληρος ο πληθυσμός της Κύπρου, ο Οποίος ανερχόταν σε 80.000 τότε, και ίσως και μέχρι 150.000. Η μόνη σύγχρονη πηγή, ο ΛΘ΄ Κανόνας της Πενθέκτης (Οικουμενικής Συνόδου), δεν ομιλεί για καθολική μετοίκηση των Κυπρίων, Ιδέα που ανήκει καθαρά στο χώρο του μύθου».

Βενέδικτος Εγγλεζάκης, *Είκοσι μελέται δια την Εκκλησίαν Κύπρου*,
Ίδρυμα Λεβέντη – ΜΙΕΤ, Αθήνα 1996, 121.

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και τις πληροφορίες που δίνονται στη σελίδα 30 του βιβλίου σας:

(α) Να προσδιορίσετε αν αποτελεί **πρωτογενή ή δευτερογενή** πηγή.

1(β) Να ελέγξετε κατά πόσο **ευσταθεί** η πληροφορία του Θεοφάνη για μετοικεσία **όλων** των Κυπρίων («το νησί των Κυπρίων»). Μετοίκησαν **όλοι** οι Κύπριοι ή ένα **μέρος** του πληθυσμού;

3. Να εξετάσετε αν όντως ήταν μια ανόητη πράξη η απόφαση του Ιουστινιανού Β΄ να μετοικήσουν οι Κύπριοι ή εξυπηρετούσε κάποιο γεωστρατηγικό στόχο. Συμβουλευθείτε τις πληροφορίες που δίνονται στο βιβλίο σας (σελ. 30-31).

ΑΣΚΗΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Να αντιστοιχίσετε τα γράμματα της στήλης Α΄ με τους αριθμούς της στήλης Β΄
Έτσι ώστε τα στοιχεία που δίνονται να ανταποκρίνονται στην ιστορική πραγματικότητα.
Προσοχή: περισσεύουν δύο στοιχεία της στήλης Β΄.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
Α. Μετονομάστηκε σε Νέα Ιουστινιανούπολη	1. Συρία
Β. Μετοικεσία Κυπρίων από τον Χαλίφη της Βαγδάτης	2. Κωνσταντία
Γ. Θωράκιση για την προστασία της Κωνσταντινούπολης.	3. Στενά
Δ. Διέθετε τα μεγαλύτερα ναυπηγεία της Ανατολής	4. Αρτάκη
	5. Κωνσταντινούπολη
	6. Κύζικος

Επιδρομή Ουαλίντ Β΄ ➡ 743 μ.Χ.

Επιδρομή Αρούν Αλ Ρασίντ ➡ 806 μ.Χ.

16,000 Κύπριοι αιχμάλωτοι
Μαζί με τον Αρχιεπίσκοπο

Να εξηγήσετε τους λόγους για τους οποίους η Κύπρος ήταν πάντοτε
Ένας ελκυστικός προορισμός για κατοίκους γειτονικών χωρών που έψαχναν άσυλο

Επιδρομή Δαμιανού ➡ 911/12 μ.Χ.

Πόσο διήρκησε η επιδρομή του Δαμιανού και ποια αποτελέσματα είχε για το νησί;

Η επιδρομή του Δαμιανού εναντίον της Κύπρου υπήρξε ιδιαίτερα σκληρή.
Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι έγινε αυτό;

Εξαιτίας της χρησιμοποίησης της Κύπρου ως ναυτικής βάσης για τις επιθέσεις του Ιμερίου στην ανατολική Μεσόγειο, και εξαιτίας του γεγονότος ότι οι Έλληνες Κύπριοι υποστήριζαν και συνέδραμαν το Βυζαντινό ναύαρχο, πραγματοποιήθηκε μια από τις πιο καταστροφικές επιδρομές των Αράβων κατά του νησιού, υπό το ναύαρχο Νταμιάνα.

Ο Νταμιάνα (Δαμιανός) ήταν Έλληνας εξωμότης ναύαρχος που ασπάστηκε το Μωαμεθανισμό, συνεργάστηκε στενά με τους Άραβες. Φαίνεται ότι αρχικά ήταν σκλάβος, που έγινε Μουσουλμάνος (κατά τον πατριάρχη Νικόλαο Μυστικό ήταν "εξωμότης Χριστιανός και κακός Μουσουλμάνος"). Στις ανατολικές πηγές αναφέρεται για πρώτη φορά ως εμίρης (κυβερνήτης) της Ταρσού κατά το έτος 283 από εγίρας (=905). Γύρω στο 908 βρισκόταν στη Βαγδάτη, από όπου και στάλθηκε ως αρχηγός επιδρομικής ενέργειας κατά της Αιγύπτου. Το 911 /12 ηγήθηκε της εγκληματικής επιδρομής κατά της Κύπρου, με ορμητήριο την Ταρσό. Λίγο αργότερα πήρε μέρος σε επιδρομή κατά του κάστρου του Malik του Αρμενίου. Ο χρόνος του θανάτου του δίνεται διαφορετικός στις πηγές. Ο Ibn al-Athir γράφει ότι ο "Νταμιάνα, διοικητής των στρατιών και κύριος της Μεσογείου πέθανε το 301 " (από εγίρας). Ο Κεδρηνός αναφέρει ότι ο Νταμιάνα, εμίρης της Τύρου, πέθανε από ασθένεια κατά τη διάρκεια μεγάλης επιχείρησης κατά των Βυζαντινών, κατά το 917.

Ο Νταμιάνα σχετίστηκε με εισβολή και τρομερή καταστροφή στην Κύπρο κατά το 911 /12 μ.Χ. Αν και η στρατιωτική επιχείρησή του κατά του νησιού αποτελούσε αντίποινο για τις επιθέσεις κατά των Αράβων που είχε διενεργήσει λίγο πιο πριν ο Βυζαντινός ναύαρχος Ιμέριος με ναυτική του βάση την Κύπρο, ωστόσο ο αιμοχαρής Νταμιάνα αφέθηκε να οδηγηθεί σε πρωτοφανείς πράξεις βίας και αγριότητας κατά του ανυπεράσπιστου λαού της Κύπρου, εκείνου δηλαδή που δε μπορούσε να έχει ευθύνη για τις πράξεις του Βυζαντινού αξιωματούχου. Επί τέσσερις ολόκληρους μήνες αναφέρεται ότι ο Νταμιάνα διέτρεχε με τις

Το τέλος των Αραβικών επιδρομών

Ποιο ρόλο διαδραμάτισαν ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Φωκάς
Και ο στρατηγός Νικήτας Χαλκούτσης στην απελευθέρωση της Κύπρου από τους Άραβες;

Σημαντικός λόγος στην επιτυχία των Βυζαντινών εναντίον των Αράβων ήταν...

Οι συνέπειες των Αραβικών επιδρομών

Να αναφερθείτε στις επιπτώσεις που είχε για το νησί η περίοδος των αραβικών επιδρομών καθώς και στο πώς αυτές επηρέασαν το θρησκευτικό και εθνικό φρόνημα των Κυπρίων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η Εκκλησία της Κύπρου οργανώθηκε από τον 4^ο αι μ.Χ. **ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟ**

Ακόμη και την περίοδο των Αραβικών Επιδρομών εξακολούθησε να λαμβάνει ενεργό μέρος σε Οικουμενικές Συνόδους. Τότε μάλιστα η Εκκλησία της Κύπρου αναδείχτηκε σε πραγματικό θεματοφύλακα της Ορθοδοξίας συμβάλλοντας μάλιστα αποτελεσματικά στην καταδίκη του μονοθελητισμού τον 7^ο αιώνα. Υποστήριξε με ζήλο τη λατρεία των εικόνων στην περίοδο της Εικονομαχίας (726-843 μ.Χ.)

Ο Κύπριος Πατριάρχης Κων/πόλεως Παύλος
Συμβούλευσε την αυτοκράτειρα Ειρήνη την Αθηναία
Να συγκαλέσει τη σύνοδο της Νίκαιας για να καταδικάσει την εικονομαχία.

Η Εκκλησία της Κύπρου

Με το σκεπτικό ότι οι Κύπριοι
Είχαν την ίδια θρησκεία με τους Βυζαντινούς

Θεωρούσε το νησί αναπόσπαστο τμήμα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας,
Τη βυζαντινή εξουσία «Θεοστήρικτη»
Ενώ οι Επίσκοποι αποκαλούσαν τους Βυζαντινούς αυτοκράτορες
«ευσεβείς», «δικαίους», «θεοσέπτους», «βασιλείς ημών».

Εκκλησία και λαός είχαν την αντίληψη πως αν αρνιούνταν τη βυζαντινή εξουσία
Θα απαρνιούνταν και τη θρησκεία τους

Εξαίρεση στην αφοσίωση των Κυπρίων

Αποτελέσε μόνο η περίοδος της Εικονομαχίας αφού η Εκκλησία της Κύπρου δεν πήρε
μέρος στις εικονομαχικές συνόδους και την καταστροφή των εικόνων.

Κατά την περίοδο των αραβικών Επιδρομών η Εκκλησία της Κύπρου

- Ενισχύθηκε σε μεγάλο βαθμό.
- Εξελίχθηκε σε εκπρόσωπο των δοκιμαζόμενων Κυπρίων και φορέα της βυζαντινής εξουσίας στο νησί με τη συμμετοχή επιφανών λαϊκών.
- Αγωνίστηκε να θεραπεύσει τα δεινά που προκάλεσαν οι αραβικές επιδρομές στους Κύπριους
- Η διοικητική πείρα που είχε αποκτήσει ο κλήρος από τον 4^ο αι. Μ.Χ. τον βοήθησε να φέρει σε πέρας το δύσκολο έργο του και συμπαραστάθηκε με όλες τις δυνάμεις της ⇒ *θυμηθείτε τη δράση του Αγ. Δημητριανού [σελ.34]*

ΑΣΚΗΤΙΣΜΟΣ - ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Ιδιαίτερη ανάπτυξη στην Κύπρο από τον 4^ο αι. Μ.Χ.
Εγκατάσταση στο νησί για κάποιο χρονικό διάστημα του Οσίου Ιλαρίωνος του Μεγάλου.

Στην Κύπρο ο μοναχισμός και ο ασκητισμός άκμασαν σε μεγάλο βαθμό
Μεταξύ του 7^{ου} και 9ου αι.

Εικονομαχία & Αραβικές επιδρομές

Περίοδοι αβεβαιότητας και ανασφάλειας για τους Κυπρίους.

Αναζήτηση γαλήνης και σωτηρίας της ψυχής στο μοναχισμό. Μερικοί έγιναν ασκητές και κατέφυγαν σε σπήλαια. Αργότερα ανακηρύχθηκαν Άγιοι και ήταν τόσοι πολλοί, ώστε η χερσόνησος της Καρπασίας να ονομαστεί «χερσόνησος των Αγίων».

Ο ενισχυμένος ρόλος που διαδραμάτισε η εκκλησία στο νησί την περίοδο της «ουδετερότητας» μεταξύ Βυζαντινών και Αράβων και η ισχυρή επίδραση της θρησκείας στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική και ιδιωτική ζωή των Κυπρίων.

Στο νησί κατέφυγαν πολλοί μοναχοί από τις αραβοκρατούμενες περιοχές της Συρίας και της Παλαιστίνης που ασκήτεψαν στο νησί και ανακηρύχθηκαν μάλιστα Άγιοι. Πολλοί μοναχοί έφτασαν και από περιοχές του Βυζαντίου για να αποφύγουν τους διωγμούς των εικονομάχων επειδή η Κύπρος ήταν προπύργιο της εικονολατρίας.

Σημαντικά μοναστήρια που φαίνεται ότι ιδρύθηκαν αυτή την εποχή

- Παναγία των Καθάρων κοντά στο Λάρνακα της Λαπήθου.
- Της Αψινθιώτισσας κοντά στο Συγχάρι.
- Του Αγ. Αντωνίου κοντά στους Χύτρους που δε σώζεται σήμερα.

ΤΕΧΝΗ

Οχυρωματική Αρχιτεκτονική

Τα πρώτα βυζαντινά κάστρα ➡ οι Κύπριοι κατέφευγαν σε φυσικά οχυρωμένες περιοχές για να αποφύγουν τη μανία των Αράβων

Το φρούριο Σαράντα Κολόνες κτίστηκε στην Πάφο
Για την προστασία των κατοίκων της από τις αραβικές επιδρομές.

Εκκλησιαστική αρχιτεκτονική

Νέος αρχιτεκτονικός τύπος ➡ **καμαροσκέπαστη βασιλική χωρίς νάρθηκα** ➡ τα κλίτη χωρίζονται με τόξα στηριγμένα σε πεσσούς.

Τον 9^ο με 10^ο αι. Κτίστηκαν στο νησί πολύτρουλοι ναοί

Αποτελούν ιδιαίτερο τύπο ναών και δεν έχουν σχέση
Με την αρχιτεκτονική της προηγούμενης περιόδου

Κτίστηκαν ναοί με τρεις τρούλους στο μέσο κλίτος

Ο ιερός ναός του Αγίου Λαζάρου στη Λάρνακα .
Του Αποστόλου Βαρνάβα στη Σαλαμίνα
[κτίστηκε στα ερείπια της βασιλικής του Ανθέμιου]

Ναός Αγίου Λαζάρου (θολοσκέπαστη βασιλική με τρεις τρούλους). Λάρνακα, πρώην Λάρνακα, Ελπίδα Παπαγιάννη

Ιδιαίτερος τύπος είναι ο πεντάτρουλος ναός

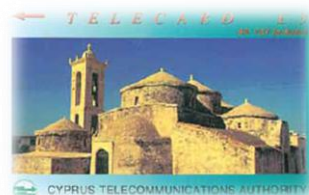
Μεταβατικός τύπος από την παλαιότερη εκκλησιαστική αρχιτεκτονική στη νέα

Καμαροσκέπαστη βασιλική με τρεις τρούλους στο μέσο κλίτος και δυο μικρότερους στο βόρειο και νότιο κλίτος.
Εσωτερικά επικρατεί η μορφή της βασιλικής εξωτερικά όμως ο ναός φαίνεται σταυρόσχημος.
Πιθανό να δημιουργήθηκε στην Κύπρο να αποτελεί εξέλιξη της ιουστινιάνειας βασιλικής με τρεις τρούλους.

Αγία Παρασκευή στη Γεροσκήπου (9ος αι.)
Αγίων Ιλαρίωνα και Βαρνάβα στην Περιστερώνα

← TELECOM CYPRUS
CYPRUS TELECOMMUNICATIONS AUTHORITY

